

Nr 640

Av herr **Jonasson**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 76, angående vissa åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 748 i Andra kammaren)

Stockholm den 11 april 1961

Bertil Jonasson

Nr 641

Av herr **Jonasson** och herr **Pettersson, Harald**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 76, angående vissa åtgärder i prisreglerande syfte på jordbrukets område, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 749 i Andra kammaren)

Det prisortssystem som tillämpas vid inlösen av brödsäd är olikformigt i sin utbyggnad. Vissa län saknar prisort, medan andra tilldelats flera sådana. Odlare i utkanterna av prisortsområdena får ett väsentligt lägre pris för sin brödspannmål än de som har nära till prisort. Särskilt gäller detta givetvis för de stora prisortsområdena. Dessutom förekommer viss prisdifferentiering mellan prisorterna genom avdrag från det fulla inlösenpriset på en del prisorter. Det högsta avdraget är en krona per deciton.

I den föreliggande propositionen nr 76 föreslås i fråga om prisortssystemet dels att Kristianstad, som för närvarande är prisort endast för vete, fortsättningsvis skall vara prisort även för råg, dels att i Karlshamn, Trelleborg, Halmstad och Falkenberg, där nu fullt prisortspris tillämpas, inlösen skall ske med avdrag av 25 öre per deciton, dels också att i Uppsala skall tillämpas inlösenpris med avdrag av 50 öre per deciton mot nuvarande 75 öre per deciton. Förslaget har utarbetats av en särskild kommitté inom Svensk spannmålshandel. Vid kommitténs behandling av prisortsfrågan har jordbrukets representanter hävdats den mening, att de föreslagna ändringarna inte borde vidtagas, medan kvarnrepresentanterna förordat mera genomgripande förändringar genom större prisavdrag på »icke kvarnorter». Man har emellertid som kompromiss kunnat ena sig om det i propositionen upptagna förslaget, varvid man utgått från att man sedan skall låta systemet förbli oförändrat under hela innevarande avtalsperiod d. v. s. intill ut-

gången av regleringsåret 1964/65. Mot bakgrunden härav anser vi, att förslaget bör godtagas av riksdagen.

En målsättning för jordbrukspolitiken måste emellertid självfallet vara att så långt möjligt bereda jordbruket — oberoende av det geografiska läget — likvärdiga möjligheter till avsättning av produkterna. Det nu gällande prisortssystemet kan inte sägas uppfylla detta krav. Det önskvärda är givetvis ett system, som ger jordbrukarna ett enhetligt pris för brödsannmälen vid leverans på den för vederbörande naturliga leveransorten.

Samtidigt är det givetvis angeläget med en sådan utformning av systemet, att onödiga kostnadsfördyringar genom mindre rationella transporter av brödsäden motverkas. Nuvarande prisortssystem med fullt inlösenpris på några större kvarnplatser vid kusten och vid några för export lämpliga utskieppningshamnar har motiverats med detta syfte.

En avvägning måste givetvis ske mellan de nämnda synpunkterna, d. v. s. önskvärdenheten av att jordbruket överallt i landet beredes likvärdiga avsättningsmöjligheter och angelägenheten att transport- och handelsvägarna blir så rationella som möjligt. Enligt vår mening bör det vara möjligt att tillgodose det förstnämnda önskemålet på bättre sätt än som sker vid nuvarande system — utan förfång för kravet på ur handels- och kvarnsynpunkt rationella transporter. Prisortssystemet bör kunna utformas på sådant sätt, att prisort inrättas i varje län med brödsädsproduktion. Härvid bör samma inlösenpris gälla å samtliga prisorter. Den olikhet i fraktkostnader, som kan uppstå för spannmålsfirmorna vid anknytning till sådant system, bör kunna utjämnas genom en intern clearing inom kvarnindustrien och jordbruksnäringen. Ett för jordbruket och kvarnindustrien mera rättvisande system skulle härigenom uppnås.

Vi finner det sålunda angeläget, att frågan om prisorternas lokalisering i sin helhet upptages till prövning. Härför talar även, att den genomgripande strukturförändring, som de senare åren skett inom kvarnindustrien, medfört att prisortssystemet inte som hitills lämpligen kan baseras på de s. k. kvarnorterna. Det synes oss lämpligt, att den pågående jordbruksutredningen får i uppdrag att överväga en utformning av prisortssystemet enligt de riktlinjer vi här angivit.

Med stöd av vad sålunda anförts får vi hemställa,

att riksdagen vid behandling av propositionen nr 76 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om att vid pågående jordbruksutredning måtte prövas möjligheterna av ett prisortssystem vid inlösen av brödsäd med prisort i varje brödsädsproducerande län och med för samtliga prisorter enhetligt inlösenpris, i enlighet med motionens syfte.

Stockholm den 11 april 1961

Bertil Jonasson

Harald Pettersson

i Kvänum